

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ЛУБЕНСЬКИЙ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ
КОЛЕДЖ ПОЛТАВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРАРНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ»**

Циклова комісія економічно – комерційних дисциплін

«Затверджую»

Заступник директора
з навчальної роботи

Тетяна КОНКІНА

« 01 » 09 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕНЕДЖМЕНТ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

галузь знань 07 Управління та адміністрування

спеціальність 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий
ринок

2025 – 2026 навчальний рік

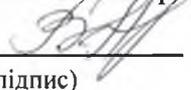
Освітня програма: освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування» підготовки фахового молодшого бакалавра *галузі знань* _07 Управління та адміністрування *спеціальності* 072 Фінанси банківська справа, страхування та фондовий ринок

Розглянуто та схвалено
Педагогічною радою коледжу
Протокол № 1 від 31 серпня 2023 р.
(для здобувачів 2023 року вступу на базі БСО)
Мова навчання: українська

Розробник: Ольга СТЕШЕНКО, викладач економічно-комерційних дисциплін, кваліфікаційна категорія «спеціаліст»
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні
циклової комісії економічно-комерційних дисциплін
Протокол № 2 від “ 01 ” вересня 2025 року

Голова циклової комісії
економічно-комерційних дисциплін

(підпис)

(Вікторія ПОНОМАРЕНКО)

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь, напрям підготовки, освітньо-освітньо-професійний ступінь	Статус дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів 2	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	Обов'язковий освітній компонент, що формує спеціальні компетентності	
Модулів 2	Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування та фондовий ринок»	Рік підготовки	
		3-й на базі БСО	
Загальна кількість годин 60		Семестр	
		1	2
Тижневих годин: аудиторних 3 самостійної роботи студента 2	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Лекції	
		20 год.	
		Практичні	
		20 год.	
		Самостійна робота	
		20 год.	
		Засоби оцінювання	
		залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить (%) для денної форми навчання – 33.4:66.6

2. Мета навчальної дисципліни та результати навчання

Мета навчальної дисципліни «Менеджмент»: формування у майбутніх фахівців у сфері економіки сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у галузі менеджменту, а також розуміння концептуальних основ системного управління організаціями; набуття умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, прийняття адекватних управлінських рішень.

Завдання навчальної дисципліни «Менеджменту» є теоретична підготовка студентів з питань: сутності основних понять і категорій менеджменту та управління; принципів та функцій менеджменту; системи методів управління; - змісту процесів та технології управління; основ планування, здійснення мотивування та контролювання; організації взаємодії та повноважень; прийняття рішень у менеджменті; інформаційного забезпечення процесу управління; керівництва та лідерства, стилів управління; системи управління конфліктами; етики і відповідальності у менеджменті; ефективності управління.

Предметом навчальної дисципліни «Менеджменту» є: дослідження законів і закономірностей життєдіяльності організацій, організаційні, управлінські та між особові відносини між працюючими в процесі виробництва .

Передумовою вивчення навчальної дисципліни «Менеджменту» є засвоєння знань із «Соціологія», «Основи маркетингу та «Управління витратами.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти **повинні:**

- **знати:**

- теорії управління;
- основні підходи та базові концепції сучасного менеджменту;
- методи прийняття управлінського рішення;
- основні функції менеджменту;
- планування, у тому числі стратегічне;
- організація;
- мотивація, у тому числі лідерство, та контроль.

- **вміти:**

- вільно використовувати положення теорії менеджменту в науковому дискурсі;
- розрізняти основні школи та концепції менеджменту;
- складати плани та встановлювати цілі організації;
- застосовувати кількісні методи планування;
- аналізувати структуру організації;
- застосовувати основні інструменти мотивації;
- розвивати лідерські здібності;

- будувати комунікації та здійснювати контроль діяльності організації.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Менеджмент» поглиблює та конкретизує знання здобувачів освіти, набуті в процесі вивчення дисциплін «Основи маркетингу», «Управління витратами». Знання здобуті при вивченні дисциплін застосовуються під час проходженні «Виробничої практика».

Перелік і сутність сформованих компетентностей і результатів навчання:

Назва компетентностей/ результатів навчання	Сутність сформованих компетентностей/результат
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 5. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p>
Спеціальні компетентності (СК)	<p>СК 2. Здатність здійснювати професійну діяльність, згідно з вимогами законодавства.</p> <p>СК 7. Здатність самостійно виконувати складні завдання у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>СК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати рівень професійної підготовки у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p>
Результати навчання (РН)	<p>РН 03. Знати економічні категорії, закони, причиннонаслідкові та функціональні зв'язки, що існують між фінансовими процесами та економічними явищами.</p> <p>РН 05. Дотримуватися вимог законодавства для забезпечення правомірності професійних рішень.</p> <p>РН 06. Застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності для розв'язання професійних завдань.</p> <p>РН 08. Здійснювати пошук, відбір та опрацювання інформації з різних джерел у процесі професійної діяльності.</p> <p>РН 09. Вміти розв'язувати складні задачі у спеціалізованих сферах професійної діяльності.</p> <p>РН 15. Виявляти навички самостійної роботи та роботи в команді, демонструвати гнучке мислення, відкритість до нових знань.</p>

3. Критерії оцінювання рівня знань здобувачів освіти

Оцінка за 4 – бальною шкалою	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти
5 (відмінно)	Здобувач виявляє особливі творчі здібності по дисципліні «Менеджмент», вміє самостійно визначати властивості та економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, що існують між фінансовими процесами та економічними явищами. Без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформації з різних джерел у процесі професійної діяльності. Вміє використовувати набуті знання і вміння для дотримуватися вимог законодавства для забезпечення правомірності професійних рішень, переконливо аргументувати відповіді, відкривати навички самостійної роботи та роботу в команді, демонструвати гнучке мислення, відкритість до нових знань.
4 (добре)	Здобувач вільно володіє вивченим обсягом матеріалу з дисципліни «Менеджмент», застосовує їх на практиці, вміє розв'язувати задачі у спеціалізованих сферах професійної діяльності самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких незначна. Вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію про товари та їх асортимент під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; добирати аргументи для підтвердження думок.
3 (задовільно)	Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу з дисципліни «Менеджмент», виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.
2 (незадовільно)	Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів з дисципліни «Менеджмент» елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

4. Програма навчальної дисципліни

ВСТУП

Завдання і зміст дисципліни “Менеджмент”, її зв’язок з іншими дисциплінами. Значення для підготовки спеціалістів економічних дисциплін.

Роль вітчизняних і зарубіжних вчених у розвитку науки про менеджмент, вдосконалення організації управління персоналом.

Основні поняття: менеджмент, планування в організації, організація, мотивація, управлінський контроль, комунікації, управління групами, лідерство та керівництво, управлінське рішення, управління конфліктами та стресами.

ТЕМА 1. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ТА СУТЬ МЕНЕДЖМЕНТУ

Зміст дисципліни та зв’язок з іншими дисциплінами. Суть категорій управління та менеджменту. Історичний розвиток передумов сучасного менеджменту. Цілі, завдання, принципи, методи та види менеджменту. Еволюція теорії і практики менеджменту. Сучасні теорії менеджменту.

ТЕМА 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ЯК ОБ’ЄКТ УПРАВЛІННЯ

Визначення терміну “підприємство”. Суб’єкти підприємницької діяльності. Цілі та місія підприємства. Класифікація, правовий статус діяльності підприємства. Життєвий цикл. Культура організації та її складові. Організація управління у різних формуваннях АПК.

Внутрішнє середовище підприємства. Зовнішнє середовище функціонування підприємства. Основні характеристики зовнішнього середовища. Складові мікросередовища. Основні чинники та фактори, що визначають макросередовище.

Практичне заняття

Навчитися кваліфіковано приймати управлінські рішення.

ТЕМА 3. ФУНКЦІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ. ПЛАНУВАННЯ В ОРГАНІЗАЦІЇ

Сутність і зміст планування як функції менеджменту. Принципи планування. Його види та їх взаємозв’язок.

Поняття стратегії. Етапи стратегічного планування. Механізм реалізації стратегії.

Поняття бізнес-плану. Загальна характеристика бізнес-планування та його функції. Основні розділи бізнес-плану. Послідовність розробки бізнес-плану підприємницької діяльності.

Практичне заняття

Складання бізнес-плану розвитку підприємства.

Презентація бізнес-плану.

ТЕМА 4. МОТИВАЦІЯ

Поняття і сутність мотивації. Категорії мотивації. Змістові теорії мотивації. Процесуальні теорії мотивації.

Практичне заняття

Навчитися аналізувати різні теорії мотивації і знаходити їх використання в управлінні людьми.

ТЕМА 5. УПРАВЛІНСЬКИЙ КОНТРОЛЬ

Поняття, суть та необхідність контролю. Мета, завдання, типи та процес контролю. Аудит.

Практичне заняття

Проаналізувати моделі прийняття управлінських рішень. Розглянути технологію прийняття управлінських рішень. Дослідити етапи процесу контролювання.

ТЕМА 6. КОМУНІКАЦІЇ В УПРАВЛІННІ

Поняття інформації, класифікація та її роль в менеджменті. Джерела інформації. Інформаційне забезпечення процесу управління.

Поняття комунікації та комунікаційного процесу, елементи та етапи комунікаційного процесу. Типи комунікацій, форми, засоби, бар'єри комунікацій. Забезпечення ефективних комунікацій.

Організація проведення нарад, ділових бесід, телефонних розмов, комерційних переговорів.

Практичне заняття

Проаналізувати ефективність комунікаційного процесу і зробити висновки. Опрацювати інформацію для ефективного комунікаційного процесу.

ТЕМА 7. УПРАВЛІННЯ ГРУПАМИ, ЛІДЕРСТВО ТА КЕРІВНИЦТВО

Групи, їх виникнення, класифікація та розвиток груп. Поняття формальних і неформальних груп. Фактори, що впливають на ефективність діяльності групи (чисельність, склад, групові норми, згуртованість, односторонність, конфліктність, статус членів групи, відносини). Природа та визначення керівництва та лідерства. Форма впливу та влади. Теорії лідерства. Стиль керівництва.

Моделі менеджера за Міцбергом. Вимоги до менеджера. Методи керівництва.

Поняття менеджменту персоналу. Соціальне партнерство та його функції. Планування та формування персоналу підприємства. Поняття, види, планування та управління кар'єрою.

Практичне заняття

Проаналізувати ситуації, пов'язані з управлінням трудовими колективами. Дати характеристику структури, етапів формування між особистих стосунків і підвищення ефективності діяльності трудового колективу.

ТЕМА 8. ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Сутність управлінських рішень. Класифікація управлінських рішень. Вимоги до управлінських рішень. Етапи прийняття управлінських рішень.

Моделі та методи прийняття управлінських рішень.

Практичне заняття

Визначити класифікацію організаційно-розпорядчих документів, скласти ряд розпорядчих документів, передбачених умовами завдань.

ТЕМА 9. УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТАМИ ТА СТРЕСАМИ

Природа конфлікту, його складові. Види, причини конфліктів. Способи вирішення конфліктних ситуацій.

Стреси та фактори, що їх викликають, шляхи їх уникнення.

Аналіз конфліктних ситуацій та шляхи виходу з них.

Практичне заняття

Проаналізувати конфліктні ситуації та зазначити шляхи виходу з конфлікту.

Практичне заняття

Визначити тип конфлікту і його причини.

10. ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ

Сутність ефективності управління. Показники ефективності управління організацією. Напрямки підвищення ефективності управлінської праці.

Практичне заняття

Дати характеристику основним видам ефективності менеджменту. Вивчити різні підходи до оцінки ефективності менеджменту. Набути навиків розрахунку ефективності менеджменту.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
лекц.		практ.	сем.	сам. опр.	
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Тема 1 Історія розвитку та суть менеджменту	4	2			2
Тема 2 Організація як об'єкт управління.	6	2	2		2
Тема 3 Функції менеджменту. Планування в організації	6	2	2		2
Тема 4 Мотивація	6	2	2		2
Тема 5 Управлінський контроль	6	2	2		2
Разом за модулем 1	28	10	8		10
Модуль 2					
Тема 6 Комунікації в управлінні	6	2	2		2
Тема 7 Управління групами, лідерство та керівництво	6	2	2		2
Тема 8 Прийняття управлінських рішень	6	2	2		2
Тема 9 Управління конфліктами та стресами	8	2	4		2
Тема 10 Ефективність управління	6	2	2		2
Разом за модулем 2	32	10	12		10
<i>Усього годин</i>	<i>60</i>	<i>20</i>	<i>20</i>		<i>20</i>

Загальна кількість годин: 60

Кількість модулів: 2

Форма семестрового контролю: залік

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Організація як об'єкт управління	2
2	Функції менеджменту. Планування в організації	2
3	Мотивація	2
4	Управлінський контроль	2
5	Комунікації в управлінні	2
6	Управління групами, лідерство та керівництво	2
7	Прийняття управлінських рішень	2
8	Управління конфліктами та стресами	4
9	Ефективність управління	2
	Всього годин	20

7. Самостійна робота

Назва теми	Кількість годин
Тема 1. Історія розвитку та суть менеджменту	2
Тема 2. Організація як об'єкт управління	2
Тема 3. Функції менеджменту. Планування в організації	2
Тема 4. Мотивація	2
Тема 5. Управлінський контроль	2
Тема 6. Комунікації в управлінні	2
Тема 7. Управління групами, лідерство та керівництво	2
Тема 8. Прийняття управлінських рішень	2
Тема 9. Управління конфліктами та стресами	2
Тема 10. Ефективність управління	2
Разом	20

8. Методи навчання

- Лекція; бесіда
- Проблемний виклад
- Ілюстрація; демонстрація
- Вправи
- Імітаційно-ігрові
- Ділові ігри
- Самостійна робота
- Інтерактивні методи

9. Методи контролю

- Усне опитування
- Письмове опитування
- Вибіркове опитування перед початком заняття
- Тести
- Письмова контрольна робота
- Перевірка конспектів лекцій
- Індивідуальна співбесіда
- Інтерактивні методи
- Модульний контроль

10. Методичне забезпечення

1. Підручники, навчальні посібники з маркетингу.
2. Нормативні та директивні матеріали.
3. Схеми, графіки, таблиці, діаграми.
4. Роздатковий матеріал.

11. Рекомендована література

Базова

1. Кундицький О.О. Менеджмент: навч. посіб. .- Львів: «Магнолія 2006», 2025 р.
2. Хмура В.В. Менеджмент підприємницької діяльності: навч. посіб.-Київ: Видавництво «Центр учбової літератури», 2024 р.
3. Кузнецова Т.О. та ін. Менеджмент: теорія та практика: навч. посіб. .-Львів: Видавництво « Магнорлія 2006», 2025 р.
4. Шкільняк М. М, Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Крисько Ж. Л., Демків І. О. Менеджмент: підручник. Тернопіль: ЗУНУ, 2022 р. 258 с.
5. Балановська Т. І., Гогуля О. П., Кубіцький С. О., Михайліченко М. В., Троян А. В. Управління організацією: навчальний посібник. Київ ФОП Ямчинський О. В., 2021. 464 с.
6. Харченко Г. А., Гогуля О. П., Харченко В. В. Теорія організації: Навч. Посіб. Київ: ЦП « Компринт» 2020. 453 с.

Допоміжна

1. Стамат В. М. Формування стратегій міжнародного аграрного маркетингу. Тенденції та перспективи розвитку менеджменту в умовах глобальних викликів : матеріали І Міжнар. наук.-практ. конф., м. Херсон, 28 травня 2021 р., Херсон : Книжкове видавництво ФОП Вишемирський В.С., 2021. С. 368-370.
2. Липчук В.В., Погребняк Л.В. Маркетингові дослідження : навч. посіб. .- Львів : Видавництво «Магнолія 2006 , 2025 р.

12 Інформаційні ресурси

1. Конституція України від 28 червня 1996 р., редакція від 01.01.2020 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Протокол “Про підприємництво” від 07.02.1991р. - № 698-ХІІ(редакція 11.02.2022р.) URL: https://protocol.ua/ua/pro_pidpriemnitstvo/
3. Закон України “Про інформацію” від 2 жовтня 1992 року № 2657-ХІІ, редакція від 14. 06. 2025 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
4. Навчальні матеріали онлайн URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/collections/1b1cb3a6-88b2-4310-811a-87c715dc87d9>

Освітня програма: освітньо-професійна програма «Підприємство, торгівля та біржова діяльність» підготовки фахового молодшого бакалавра *галузі знань 07* Управління та адміністрування *спеціальностей 076* Підприємництво та торгівля

Розглянуто та схвалено

Педагогічною радою коледжу

Протокол № 1 від 31 серпня 2023 р.

(для здобувачів 2023 року вступу на базі БСО)

Мова навчання: українська

Розробник: Ольга СТЕШЕНКО, викладач економічно-комерційних дисциплін, кваліфікаційна категорія «спеціаліст».
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні

циклової комісії економічно-комерційних дисциплін

Протокол № 2 від “ 01 ” вересня 2025 року

Голова циклової комісії

економічно-комерційних дисциплін

(підпис)

(Вікторія ПОНОМАРЕНКО)

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь, напрям підготовки, освітньо-освітньо-професійний ступінь	Статус дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів 2	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	Обов'язковий освітній компонент, що формує спеціальні компетентності	
Модулів 3	Спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	Рік підготовки	
Загальна кількість годин 60		3-й на базі БСО	
		Семестр	
		1	2
Тижневих годин: аудиторних 3 самостійної роботи студента 2	Освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр	Лекції	
		24 год.	
		Практичні	
		8 год.	
		Семінарські	
		8 год.	
		Самостійна робота	
		20 год.	
Засоби оцінювання			
		залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить (%) для денної форми навчання – 33.4:66.6

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни «Біржова діяльність» формування системи професійних знань та практичних компетентностей, достатніх для успішного виконання професійних обов'язків у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

Орієнтація на формування та ефективну реалізацію потенціалу майбутнього фахівця і на його основі подальшу інтеграцію у світовий освітній простір, забезпечення ринку праці конкурентоспроможними та мобільними фахівцями з активною громадською позицією, високими морально-етичним якостями та відповідальними за результати власної діяльності.

Завдання вивчення дисципліни «Біржова діяльність»: ознайомлення з узагальненим досвідом роботи зарубіжних і вітчизняних бірж, вивчення нормативних основ здійснення біржової діяльності в Україні, опанування технології здійснення біржових операцій на різних видах бірж.

Предметом навчальної дисципліни «Біржова діяльність» є принципи, методи та інструменти технології виконання біржових угод.

Передумовою вивчення навчальної дисципліни «Біржова діяльність» є засвоєння знань із базових, обов'язкових предметів загальноосвітньої підготовки, профільних предметів, нормативних, вибіркових дисциплін.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти **повинні:**

- знати:

- зміст основних категорій дисципліни, її предмет, метод та задачі;
- еволюцію форм біржової торгівлі;
- тенденції, фактори і основні напрямки системи організації бірж;
- законодавча базу створення та механізм функціонування бірж;
- класифікацію бірж та їх основні характеристики;
- органи управління і структурні підрозділи товарних бірж;
- принципи і основні поняття біржової торгівлі;
- асортимент біржових товарів і принципи формування товарної системи біржових товарів;
- основні види біржових контрактів та їх характеристики.

- вміти:

- здійснювати пошук фінансової інформації та правильно її інтерпретувати;
- здійснювати відбір брокера;
- організувати діяльність брокерської фірми;

- укладати біржові контракти;
- визначати результати біржової торгівлі.

Міждисциплінарні зв'язки: тісно пов'язані з дисципліною «Ринкові дослідження».

Перелік і сутність сформованих компетентностей і результатів навчання:

Назва компетентностей/ результатів навчання	Сутність сформованих компетентностей/результат
Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі підприємницької, торговельної та біржової діяльності або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів системи наук, які формують концепції організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
Спеціальні компетентності (СК)	СК 1. Здатність враховувати основні закономірності та сучасні досягнення у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності. СК 3. Здатність застосовувати інноваційні підходи у діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур. СК 4. Здатність визначати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності. СК 5. Здатність здійснювати діяльність із дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності. СК 6. Здатність виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур. СК 8. Здатність визначати і задовольняти потреби споживачів як пріоритетних суб'єктів ринку. СК 9. Здатність застосовувати моделі електронної комерції у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності. СК 10. Здатність використовувати логістичні системи у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності
Результати навчання (РН)	РН 2. Застосовувати знання, розуміння закономірностей та сучасних досягнень у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності із професійною метою.

	<p>РН 3. Володіти державною та іноземною мовами у професійній діяльності.</p> <p>РН 4. Використовувати сучасні комп'ютерні й телекомунікаційні технології обміну та поширення професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.</p> <p>РН 5. Здійснювати пошук, самостійний відбір інформації з різних джерел у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.</p> <p>РН 7. Застосовувати всебічні спеціалізовані емпіричні й теоретичні знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання у практичній діяльності.</p> <p>РН 9. Застосовувати інноваційні підходи у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.</p> <p>РН 10. Визначати характеристику товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів.</p> <p>РН 11. Знати основи нормативно-правового забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати їх на практиці.</p> <p>РН 12. Виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.</p> <p>РН 14. Визначати потреби споживачів для формування асортименту товарів у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.</p> <p>РН 15. Застосовувати моделі електронної комерції в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.</p> <p>РН 16. Використовувати логістичні системи у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.</p> <p>РН 17. Визначати основні показники діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур для забезпечення їх ефективності.</p>
--	---

3. Критерії оцінювання рівня знань здобувачів освіти

Оцінка за 4 – бальною шкалою	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти
5 (відмінно)	Здобувач виявляє особливі творчі здібності по дисципліні «Біржова діяльність», розуміння закономірностей та сучасних досягнень у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності із професійною метою. Здійснювати пошук, самостійний відбір інформації з різних джерел у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності торговельній та біржовій діяльності із професійною метою, без допомоги викладача. Застосовувати інноваційні підходи у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності знаходить та опрацьовує необхідну інформацію щодо факторів та показників якості товарів. Використовувати логістичні системи у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності. Вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях щодо асортиментної політики, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.
4 (добре)	Здобувач вільно володіє вивченим обсягом матеріалу з дисципліни «Біржова діяльність», застосовує їх на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі щодо визначення основних показників якості, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна. Вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію про товари та їх асортимент під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; добирати аргументи для підтвердження думок.
3 (задовільно)	Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу з дисципліни «Біржова діяльність», виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.
2 (незадовільно)	Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів з дисципліни «Біржова діяльність» елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

4. Програма навчальної дисципліни

ТЕМА 1. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ОРГАНІЗОВАНОГО ГУРТОВОГО РИНКУ

Суть, поняття та основні форми організації ринку.
Мета, завдання та особливості аукціонної та ярмаркової торгівлі.
Особливості діяльності торгових домів та гуртово-продовольчих ринків.

ТЕМА 2. ОРГАНІЗАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО ТОВАРНО-БІРЖОВОГО РИНКУ

Організація та функціонування товарно-біржового ринку.
Еволюція становлення світової біржової торгівлі.
Роль товарних бірж у формуванні світових цін.
Особливості діяльності міжнародних бірж.

ТЕМА 3. БІРЖА ЯК ОРГАНІЗАТОР ТОРГІВЛІ НА РИНКУ

Економічний зміст діяльності товарної біржі.
Економіко-правова база створення товарної біржі та формування її матеріальної бази.
Основні види бірж, їх характеристики та функції.
Особливості функціонування біржових товарів.

Практичне заняття

Здійснення класифікації бірж та опис їх функцій.

ТЕМА 4. СТАНОВЛЕННЯ БІРЖОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ ТА ПРИНЦИПИ ЙОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Етапи та особливості розвитку біржового ринку України.
Регулювання біржової діяльності.
Об'єднання бірж у асоціації. Національна асоціація бірж України (НАБУ).

Семінарське заняття

Аналіз стану біржової діяльності та показників торгівлі аграрних бірж України.

ТЕМА 5. ОРГАНІЗАЦІЯ ТОВАРНИХ БІРЖ

Створення біржі. Засновники та члени бірж, їх функції, права та обов'язки.
Структура біржі та її органи управління.
Економічні відносини біржі з клієнтами.

ТЕМА 6. ОРГАНІЗАЦІЯ БІРЖОВИХ ТОРГІВ

Правила біржової торгівлі та специфіка їх дотримання.
Організація торговельного процесу в біржовій операційній залі.
Біржовий товар, його ознаки. Порядок виставлення товарів на торги та їх зняття.

Особливості біржової мови жестів та жаргону брокера.

Практичне заняття

Ознайомлення з організацією та порядком проведення біржових торгів.
Оформлення документів на біржових торгах.

ТЕМА 7. БІРЖОВІ УГОДИ

Зміст біржових угод та їх види.

Оформлення, реєстрація біржових угод та гарантії їх виконання.

Товарний арбітраж.

ТЕМА 8. БІРЖОВЕ КОТИРУВАННЯ ЦІН

Роль та види цін у формуванні кон'юнктури ринку.

Правила і методика біржового котирування цін.

Формування біржових цін на основі попиту і пропозиції.

Біржова цінова стратегія.

Роль моніторингу у прогнозуванні біржової кон'юнктури ринку.

Семінарське заняття

Побудова графіків товарної пропозиції. Розрахунок обсягів біржового попиту і пропозиції з врахуванням різних чинників.

Розрахунок прогнозованої ціни на основні біржові товари.

ТЕМА 9. УЧАСНИКИ БІРЖОВОЇ ТОРГІВЛІ ТА ЇХ РОЛЬ У ТОРГОВЕЛЬНО-ПОСЕРЕДНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Характеристика суб'єктів біржового посередництва.

Роль, значення та функції брокерської служби на біржі.

Організаційна структура брокерських фірм (контор).

Взаємовідносини біржових посередників з клієнтами.

Торгово-економічні стратегії брокерських фірм та брокерів.

Винагороди за брокерську діяльність та ефективність її здійснення.

Семінарське заняття

Ознайомлення з договором на брокерське обслуговування. Розрахунок економічної ефективності діяльності брокерських фірм та їх брокерів.

ТЕМА 10. РИНОК ЦІННИХ ПАПЕРІВ ТА ФОНДОВА БІРЖА

Еволюція становлення фондового ринку в Україні на основі світового досвіду.

Класифікація, принципи і функції фондового ринку.

Учасники фондового ринку, їх права та обов'язки.

Цінні папери як біржовий товар. Пайові та приватизаційні цінні папери.

Боргові цінні папери: облігації, векселі, сертифікати.

Похідні цінні папери: опціон, ф'ючерс.

Емісія і розміщення цінних паперів.

Фінансово-економічна оцінка діяльності ринку цінних паперів.
Функціонування фондового ринку та його регулювання в Україні.
Застосування індексів на фондовому ринку.

Практичне заняття

Ринок цінних паперів та функціонування фондового ринку.

ТЕМА 11. ВАЛЮТНІ БІРЖІ

Міжнародна валютна система.

Валюта як товар.

Валютні операції. Валютні курси.

Практичне заняття

Розрахунок результатів від реалізації різної валюти залежно від курсу.

ТЕМА 12. Ф'ЮЧЕРСНИЙ РИНОК ТА ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ

Становлення ф'ючерсної торгівлі у біржових центрах світу.

Сутність ф'ючерсної торгівлі. Поняття ф'ючерсних контрактів та механізм укладання угод.

Хеджування угод на біржовому ринку.

Спекуляція на біржових торгах. Зміст біржової гри.

Фінансові розрахунки ф'ючерсного контракту.

Семінарське заняття

Розрахунок результатів від реалізації ф'ючерсного контракту.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
лекц.		практ.	сем.	сам. опр.	
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Тема 1. Історія розвитку організованого гуртового ринку	2	2			
Тема 2. Організація міжнародного товарно-біржового ринку	4	2			2
Тема 3. Біржа як організатор торгівлі на ринку	6	2	2		2
Тема 4. Становлення біржового ринку України та принципи його регулювання	6	2		2	2
Разом за модулем 1	18	8	2	2	6
Модуль 2					
Тема 5. Організація товарних бірж	2	2			
Тема 6. Організація біржових торгів	6	2	2		2
Тема 7. Біржові угоди	4	2			2
Тема 8. Біржове котирування цін	6	2		2	2
Разом за модулем 2	18	8	2	2	6
Модуль 3					
Тема 9. Учасники біржової торгівлі та їх роль у торговельно-посередницькій діяльності	6	2		2	2
Тема 10. Ринок цінних паперів та фондова біржа	6	2	2		2
Тема 11. Валютні біржі	6	2	2		2
Тема 12. Ф'ючерсний ринок та його особливості	6	2		2	2
Разом за модулем 3	24	8	4	4	8
Усього годин	60	24	8	8	20

6. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1	Біржа як організатор торгівлі на ринку	2
2	Організація біржових торгів	2
3	Ринок цінних паперів та фондова біржа	2
4	Валютні біржі	2
Разом		8

7. Теми семінарських занять

№	Назва теми	Кількість годин
1	Становлення біржового ринку України та принципи його регулювання	2
2	Біржове котирування цін	2
3	Учасники біржової торгівлі та їх роль у торговельно-посередницькій діяльності	2
4	Ф'ючерсний ринок та його особливості	2
Разом		8

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Організація міжнародного товарно-біржового ринку	2
2	Біржа як організатор торгівлі на ринку	2
3	Становлення біржового ринку України та принципи його регулювання	2
4	Організація біржових торгів	2
5	Біржові угоди	2
6	Біржове котирування цін	2
7	Учасники біржової торгівлі та їх роль у торговельно-посередницькій діяльності	2
8	Ринок цінних паперів та фондова біржа	2
9	Валютні біржі	2
10	Ф'ючерсний ринок та його особливості	2
Разом		20

9. Методи навчання

- Лекція; бесіда.
- Проблемний виклад
- Ілюстрація; демонстрація.
- Вправи
- Імітаційно-ігрові
- Ділові ігри
- Самостійна робота
- Інтерактивні методи

10. Методи контролю

- Усне опитування
- Письмове опитування
- Вибіркове опитування перед початком заняття
- Тести
- Письмова контрольна робота
- Перевірка конспектів лекцій
- Індивідуальна співбесіда
- Інтерактивні методи
- Модульний контроль

11. Методичне забезпечення

1. Підручники, навчальні посібники з маркетингу.
2. Нормативні та директивні матеріали.
3. Схеми, графіки, таблиці, діаграми.
4. Роздатковий матеріал.

12. Рекомендована література

Базова

1. Павлов К. В., Лялюк А. В., Павлова О.М., Данилюк Т. І. Економіка та організація біржової діяльності : навчальний посібник. Луцьк : ФОП Мажула Ю. М., 2023. 274 с.
2. Солодкий М.О., Ільчук М.М., Яворська В.О. Аналіз і прогнозування біржового ринку: навч. посіб. Київ: ФОП Ямчинський О.В., 2020. 642 с.
3. Фондовий ринок: підручник /Л.М.Сатир та ін. За заг. ред. д-ра ек. наук, проф. Шуст О.А. Біла Церква: БНАУ, 2021.480с.
4. Шевченко А.О. Державне регулювання в системі біржової діяльності України. Інтернаука. 2023. № 7.с.156-163.
5. Сохацька О.М., Панасюк В.М., Роговська-Іщук І.В., Вінницький С.І. Фундаментальний та технічний аналізи міжнародних ринків. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. 309 с.
6. Сотник І.М. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: навч. посіб.- Київ: Кондор, 2025 р.

Допоміжна

1. Третякова О. В. Фондовий ринок України: особливості функціонування в сучасних умовах / О. В. Третякова, В. М. Харабара, Р. І. Грешко // Економіка і держава. 2020. №5. С.107

13. Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про товарну біржу» від 10 грудня 1991 року № 1956-ХІІ. Дата оновлення 01.01.2026 року
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1956-12#Text>
2. Конституція України від 28 червня 1996 р. , редакція від 01.01.2020 року
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80%23Text#Text>

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ЛУБЕНСЬКИЙ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ
КОЛЕДЖ ПОЛТАВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРАРНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ»**

Циклова комісія економічно – комерційних дисциплін

«Затверджую»

Заступник директора
з навчальної роботи

Тетяна КОНКІНА

«01» 09 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕНЕДЖМЕНТ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

галузь знань 07 Управління та адміністрування

спеціальність 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

2025 – 2026 навчальний рік

Освітня програма: освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування» підготовки фахового молодшого бакалавра *галузі знань* _07 Управління та адміністрування *спеціальності* 072 Фінанси банківська справа, страхування та фондовий ринок

Розглянуто та схвалено
Педагогічною радою коледжу
Протокол № 9 від 21 червня 2024 р.
(для здобувачів 2024 року вступу на базі ПЗСО)
Мова навчання: українська

Розробник: Ольга СТЕШЕНКО, викладач економічно-комерційних дисциплін, кваліфікаційна категорія «спеціаліст»
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні
циклової комісії економічно-комерційних дисциплін
Протокол № 2 від “ 01 ” вересня 2025 року

Голова циклової комісії
економічно-комерційних дисциплін

(підпис)

(Вікторія ПОНОМАРЕНКО)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь, напрям підготовки, освітньо-освітньо-професійний ступінь	Статус дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів 2	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	Обов'язковий освітній компонент, що формує спеціальні компетентності	
Модулів 2	Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування та фондовий ринок»	Рік підготовки	
		2-й на базі ПЗСО	
Загальна кількість годин 60		Семестр	
		1	2
Тижневих годин: аудиторних 3 самостійної роботи студента 2	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Лекції	
		20 год.	
		Практичні	
		20 год.	
		Самостійна робота	
		20 год.	
		Засоби оцінювання	
		залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить (%) для денної форми навчання – 33.4:66.6

2. Мета навчальної дисципліни та результати навчання

Мета навчальної дисципліни «Менеджмент»: формування у майбутніх фахівців у сфері економіки сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у галузі менеджменту, а також розуміння концептуальних основ системного управління організаціями; набуття умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, прийняття адекватних управлінських рішень.

Завдання навчальної дисципліни «Менеджменту» є теоретична підготовка студентів з питань: сутності основних понять і категорій менеджменту та управління; принципів та функцій менеджменту; системи методів управління;

- змісту процесів та технології управління; основ планування, здійснення мотивування та контролювання; організації взаємодії та повноважень; прийняття рішень у менеджменті; інформаційного забезпечення процесу управління; керівництва та лідерства, стилів управління; системи управління конфліктами; етики і відповідальності у менеджменті; ефективності управління.

Предметом навчальної дисципліни «Менеджменту» є: дослідження законів і закономірностей життєдіяльності організацій, організаційні, управлінські та між особові відносини між працюючими в процесі виробництва .

Передумовою вивчення навчальної дисципліни «Менеджменту» є засвоєння знань із «Соціологія», «Основи маркетингу та «Управління витратами.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти **повинні:**

- **знати:**

- теорії управління;
- основні підходи та базові концепції сучасного менеджменту;
- методи прийняття управлінського рішення;
- основні функції менеджменту;
- планування, у тому числі стратегічне;
- організація;
- мотивація, у тому числі лідерство, та контроль.

- **вміти:**

- вільно використовувати положення теорії менеджменту в науковому дискурсі;
- розрізняти основні школи та концепції менеджменту;
- складати плани та встановлювати цілі організації;
- застосовувати кількісні методи планування;
- аналізувати структуру організації;
- застосовувати основні інструменти мотивації;

- розвивати лідерські здібності;
- будувати комунікації та здійснювати контроль діяльності організації.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Менеджмент» поглиблює та конкретизує знання здобувачів освіти, набуті в процесі вивчення дисциплін «Основи маркетингу», «Управління витратами». Знання здобуті при вивченні дисциплін застосовуються під час проходженні «Виробничої практика».

Перелік і сутність сформованих компетентностей і результатів навчання:

Назва компетентностей/ результатів навчання	Сутність сформованих компетентностей/результат
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 5. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p>
Спеціальні компетентності (СК)	<p>СК 2. Здатність здійснювати професійну діяльність, згідно з вимогами законодавства.</p> <p>СК 7. Здатність самостійно виконувати складні завдання у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.</p> <p>СК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати рівень професійної підготовки у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.</p>
Результати навчання (РН)	<p>РН 3. Знати економічні категорії, закони, причиннонаслідкові та функціональні зв'язки, що існують між фінансовими процесами та економічними явищами.</p> <p>РН 5. Дотримуватися вимог законодавства для забезпечення правомірності професійних рішень.</p> <p>РН 6. Застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності для розв'язання професійних завдань.</p> <p>РН 8. Здійснювати пошук, відбір та опрацювання інформації з різних джерел у процесі професійної діяльності.</p> <p>РН 9. Вміти розв'язувати складні задачі у спеціалізованих сферах професійної діяльності.</p> <p>РН 15. Демонструвати навички самостійної роботи та роботи в команді, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.</p>

3. Критерії оцінювання рівня знань здобувачів освіти

Оцінка за 4 – бальною шкалою	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти
5 (відмінно)	Здобувач виявляє особливі творчі здібності по дисципліні «Менеджмент», вміє самостійно визначати властивості та економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, що існують між фінансовими процесами та економічними явищами. Без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформації з різних джерел у процесі професійної діяльності. Вміти використовувати набуті знання і вміння для дотримуватися вимог законодавства для забезпечення правомірності професійних рішень, переконливо аргументувати відповіді, відкривати навички самостійної роботи та роботу в команді, демонструвати гнучке мислення, відкритість до нових знань.
4 (добре)	Здобувач вільно володіє вивченим обсягом матеріалу з дисципліни «Менеджмент», застосовує їх на практиці, вміти розв'язувати задачі у спеціалізованих сферах професійної діяльності самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких незначна. Вміти зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію про товари та їх асортимент під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; добирати аргументи для підтвердження думок.
3 (задовільно)	Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу з дисципліни «Менеджмент», виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.
2 (незадовільно)	Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів з дисципліни «Менеджмент» елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

4. Програма навчальної дисципліни

ВСТУП

Завдання і зміст дисципліни “Менеджмент”, її зв’язок з іншими дисциплінами. Значення для підготовки спеціалістів економічних дисциплін.

Роль вітчизняних і зарубіжних вчених у розвитку науки про менеджмент, вдосконалення організації управління персоналом.

Основні поняття: менеджмент, планування в організації, організація, мотивація, управлінський контроль, комунікації, управління групами, лідерство та керівництво, управлінське рішення, управління конфліктами та стресами.

ТЕМА 1. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ТА СУТЬ МЕНЕДЖМЕНТУ

Зміст дисципліни та зв’язок з іншими дисциплінами. Суть категорій управління та менеджменту. Історичний розвиток передумов сучасного менеджменту. Цілі, завдання, принципи, методи та види менеджменту. Еволюція теорії і практики менеджменту. Сучасні теорії менеджменту.

ТЕМА 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ЯК ОБ’ЄКТ УПРАВЛІННЯ

Визначення терміну “підприємство”. Суб’єкти підприємницької діяльності. Цілі та місія підприємства. Класифікація, правовий статус діяльності підприємства. Життєвий цикл. Культура організації та її складові. Організація управління у різних формуваннях АПК.

Внутрішнє середовище підприємства. Зовнішнє середовище функціонування підприємства. Основні характеристики зовнішнього середовища. Складові мікросередовища. Основні чинники та фактори, що визначають макросередовище.

Практичне заняття

Навчитися кваліфіковано приймати управлінські рішення.

ТЕМА 3. ФУНКЦІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ. ПЛАНУВАННЯ В ОРГАНІЗАЦІЇ

Сутність і зміст планування як функції менеджменту. Принципи планування. Його види та їх взаємозв’язок.

Поняття стратегії. Етапи стратегічного планування. Механізм реалізації стратегії.

Поняття бізнес-плану. Загальна характеристика бізнес-планування та його функції. Основні розділи бізнес-плану. Послідовність розробки бізнес-плану підприємницької діяльності.

Практичне заняття

Складання бізнес-плану розвитку підприємства.

Презентація бізнес-плану.

ТЕМА 4. МОТИВАЦІЯ

Поняття і сутність мотивації. Категорії мотивації. Змістові теорії мотивації. Процесуальні теорії мотивації.

Практичне заняття

Навчитися аналізувати різні теорії мотивації і знаходити їх використання в управлінні людьми.

ТЕМА 5. УПРАВЛІНСЬКИЙ КОНТРОЛЬ

Поняття, суть та необхідність контролю. Мета, завдання, типи та процес контролю. Аудит.

Практичне заняття

Проаналізувати моделі прийняття управлінських рішень. Розглянути технологію прийняття управлінських рішень. Дослідити етапи процесу контролювання.

ТЕМА 6. КОМУНІКАЦІЇ В УПРАВЛІННІ

Поняття інформації, класифікація та її роль в менеджменті. Джерела інформації. Інформаційне забезпечення процесу управління.

Поняття комунікації та комунікаційного процесу, елементи та етапи комунікаційного процесу. Типи комунікацій, форми, засоби, бар'єри комунікацій. Забезпечення ефективних комунікацій.

Організація проведення нарад, ділових бесід, телефонних розмов, комерційних переговорів.

Практичне заняття

Проаналізувати ефективність комунікаційного процесу і зробити висновки. Опрацювати інформацію для ефективного комунікаційного процесу.

ТЕМА 7. УПРАВЛІННЯ ГРУПАМИ, ЛІДЕРСТВО ТА КЕРІВНИЦТВО

Групи, їх виникнення, класифікація та розвиток груп. Поняття формальних і неформальних груп. Фактори, що впливають на ефективність діяльності групи (чисельність, склад, групові норми, згуртованість, односторонність, конфліктність, статус членів групи, відносини). Природа та визначення керівництва та лідерства. Форма впливу та влади. Теорії лідерства. Стиль керівництва.

Моделі менеджера за Міцбергом. Вимоги до менеджера. Методи керівництва.

Поняття менеджменту персоналу. Соціальне партнерство та його функції. Планування та формування персоналу підприємства. Поняття, види, планування та управління кар'єрою.

Практичне заняття

Проаналізувати ситуації, пов'язані з управлінням трудовими колективами. Дати характеристику структури, етапів формування між особистих стосунків і підвищення ефективності діяльності трудового колективу.

ТЕМА 8. ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Сутність управлінських рішень. Класифікація управлінських рішень. Вимоги до управлінських рішень. Етапи прийняття управлінських рішень.

Моделі та методи прийняття управлінських рішень.

Практичне заняття

Визначити класифікацію організаційно-розпорядчих документів, скласти ряд розпорядчих документів, передбачених умовами завдань.

ТЕМА 9. УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТАМИ ТА СТРЕСАМИ

Природа конфлікту, його складові. Види, причини конфліктів. Способи вирішення конфліктних ситуацій.

Стреси та фактори, що їх викликають, шляхи їх уникнення.

Аналіз конфліктних ситуацій та шляхи виходу з них.

Практичне заняття

Проаналізувати конфліктні ситуації та зазначити шляхи виходу з конфлікту.

Практичне заняття

Визначити тип конфлікту і його причини.

10. ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ

Сутність ефективності управління. Показники ефективності управління організацією. Напрямки підвищення ефективності управлінської праці.

Практичне заняття

Дати характеристику основним видам ефективності менеджменту. Вивчити різні підходи до оцінки ефективності менеджменту. Набути навиків розрахунку ефективності менеджменту.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
лекц.		практ.	сем.	сам. опр.	
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Тема 1 Історія розвитку та суть менеджменту	4	2			2
Тема 2 Організація як об'єкт управління.	6	2	2		2
Тема 3 Функції менеджменту. Планування в організації	6	2	2		2
Тема 4 Мотивація	6	2	2		2
Тема 5 Управлінський контроль	6	2	2		2
Разом за модулем 1	28	10	8		10
Модуль 2					
Тема 6 Комунікації в управлінні	6	2	2		2
Тема 7 Управління групами, лідерство та керівництво	6	2	2		2
Тема 8 Прийняття управлінських рішень	6	2	2		2
Тема 9 Управління конфліктами та стресами	8	2	4		2
Тема 10 Ефективність управління	6	2	2		2
Разом за модулем 2	32	10	12		10
<i>Усього годин</i>	<i>60</i>	<i>20</i>	<i>20</i>		<i>20</i>

Загальна кількість годин: 60

Кількість модулів: 2

Форма семестрового контролю: залік

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Організація як об'єкт управління	2
2	Функції менеджменту. Планування в організації	2
3	Мотивація	2
4	Управлінський контроль	2
5	Комунікації в управлінні	2
6	Управління групами, лідерство та керівництво	2
7	Прийняття управлінських рішень	2
8	Управління конфліктами та стресами	4
9	Ефективність управління	2
	Всього годин	20

7. Самостійна робота

Назва теми	Кількість годин
Тема 1. Історія розвитку та суть менеджменту	2
Тема 2. Організація як об'єкт управління	2
Тема 3. Функції менеджменту. Планування в організації	2
Тема 4. Мотивація	2
Тема 5. Управлінський контроль	2
Тема 6. Комунікації в управлінні	2
Тема 7. Управління групами, лідерство та керівництво	2
Тема 8. Прийняття управлінських рішень	2
Тема 9. Управління конфліктами та стресами	2
Тема 10. Ефективність управління	2
Разом	20

8. Методи навчання

- Лекція; бесіда
- Проблемний виклад
- Ілюстрація; демонстрація
- Вправи
- Імітаційно-ігрові
- Ділові ігри
- Самостійна робота
- Інтерактивні методи

9. Методи контролю

- Усне опитування
- Письмове опитування
- Вибіркове опитування перед початком заняття
- Тести
- Письмова контрольна робота
- Перевірка конспектів лекцій
- Індивідуальна співбесіда
- Інтерактивні методи
- Модульний контроль

10. Методичне забезпечення

1. Підручники, навчальні посібники з маркетингу.
2. Нормативні та директивні матеріали.
3. Схеми, графіки, таблиці, діаграми.
4. Роздатковий матеріал.

11. Рекомендована література

Базова

1. Кундицький О.О. Менеджмент: навч.посіб. .- Львів: «Магнолія 2006», 2025 р.
2. Хмура В.В. Менеджмент підприємницької діяльності: навч. посіб.-Київ: Видавництво «Центр учбової літератури», 2024 р.
3. Кузнецова Т.О. та ін. Менеджмент: теорія та практика: навч.посіб. .-Львів: Видавництво « Магнорлія 2006», 2025 р.
4. Шкільняк М. М, Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Крисько Ж. Л., Демків І. О. Менеджмент: підручник. Тернопіль: ЗУНУ, 2022 р. 258 с.
5. Балановська Т. І., Гоголя О. П., Кубіцький С. О., Михайліченко М. В., Троян А. В. Управління організацією: навчальний посібник. Київ ФОП Ямчинський О. В., 2021. 464 с.
6. Харченко Г. А., Гоголя О. П., Харченко В. В. Теорія організації: Навч. Посіб. Київ: ЦП «Компринт» 2020. 453 с.

Допоміжна

1. Стамат В. М. Формування стратегій міжнародного аграрного маркетингу. Тенденції та перспективи розвитку менеджменту в умовах глобальних викликів : матеріали І Міжнар. наук.-практ. конф., м. Херсон, 28 травня 2021 р., Херсон : Книжкове видавництво ФОП Вишемирський В.С., 2021. С. 368-370.
2. Липчук В.В., Погребняк Л.В. Маркетингові дослідження : навч. посіб. .- Львів : Видавництво «Магнолія 2006», 2025 р.

12 Інформаційні ресурси

1. Конституція України від 28 червня 1996 р., редакція від 01.01.2020 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Протокол “Про підприємництво” від 07.02.1991р. - № 698-ХІІ(редакція 11.02.2022р.) URL: https://protocol.ua/ua/pro_pidpriemnitstvo/
3. Закон України “Про інформацію” від 2 жовтня 1992 року № 2657-ХІІ, редакція від 14. 06. 2025 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
4. Навчальні матеріали онлайн URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/collections/1b1cb3a6-88b2-4310-811a-87c715dc87d9>